

Natuurtoets

Natuurtoets Kolkmansweg 5, Schalkhaar

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving

Opdrachtgever

Gemeente Deventer

Status

Definitief

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T (038) 423 64 64

E info@ecogroen.nl

I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets Kolkmansweg 5, Schalkhaar

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving

Projectcode	Datum	Status
20-337	26 oktober 2020	Definitief

Auteur(s)

M.A. (Martin) Heinen & K. (Kenny) Noorlander

Tweede lezer

H.J. (Erik) Riphagen

Opdrachtgever

Gemeente Deventer

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

M.A. Heinen & K. Noorlander (2020). Natuurtoets Kolkmansweg 5, Schalkhaar. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving. Rapport 20-337. Ecogroen bv.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding en doelstelling	4
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	4
2. Kader en methode	6
2.1 Wettelijk kader	6
2.2 Onderzoeksmethode	7
3. Gebiedsbescherming	9
3.1 Natura 2000	9
3.2 Natuurnetwerk Nederland	9
4. Soortbescherming	10
4.1 Flora	10
4.2 Zoogdieren	11
4.3 Broedvogels	15
4.4 Amfibieën	17
4.5 Overige soortgroepen	18
5. Houtopstanden	19
6. Geraadpleegde bronnen	20

Samenvatting

Inleiding

Gemeente Deventer wil het terrein aan de Kolkmansweg 5 in Schalkhaar om vormen naar bouwkavels. Hiervoor worden de huidige opstallen gesloopt en een deel van het struweel en een aantal bomen gekapt. De exacte inrichting is nog niet bekend, er is geen wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. De uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden gaat mogelijk gepaard met negatieve effecten op beschermde natuurwaarden. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of uitvoering van het project negatieve effecten heeft op het natuurbeschermingsrecht.

In het voorliggende onderzoek heeft Ecogroen beoordeeld of het project negatieve effecten heeft op het natuurbeschermingsrecht.

Gebiedsbescherming

- Het projectgebied bevindt zich op ongeveer 3 kilometer van Natura 2000-gebied Rijntakken. Gezien de afstand, tussenliggende bebouwing en infrastructuur zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden -met uitzondering van stikstof- bij voorbaat uitgesloten.
- Stikstofdepositie kan mogelijk negatieve effecten hebben op hiervoor gevoelige habitats en leefgebieden van soorten, bijvoorbeeld in Natura 2000-gebied Rijntakken. Eventuele negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van stikstof bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden zijn alleen aan te tonen of uit te sluiten middels het uitvoeren van een AERIUS-berekening, deze is in voorliggende toetsing nog niet uitgevoerd.
- Het projectgebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde onderdeel van het natuurnetwerk ligt op circa 1500 meter afstand. Voor het voornemen in het projectgebied is bovendien geen bestemmingsplanwijziging aan de orde, waardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN geborgd blijven. Een nadere toetsing aan het NNN is niet aan de orde.

Soortbescherming

- De zuidgrens van het projectgebied is over een zone van vier meter breed begroeid met de invasieve exotische plantensoort Japanse duizendknoop.
- Uit aanvullend onderzoek blijkt dat in het projectgebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.
- Het struweel en de bomen aan de randen van het projectgebied zijn potentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen. In de directe omgeving zijn echter voldoende geschikte alternatieve foerageergebieden en vliegroutes aanwezig, zodat geen onmisbare foerageergebieden en vliegroutes verloren gaan door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden. Vervolgstappen ten aanzien van foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

- Het struweel en de bomen aan de rand van het projectgebied vormen optimaal geschikt foerageergebied voor de egel. De takkenhoop vormt potentieel een verblijfplaats. Met de voorgenomen werkzaamheden gaat essentieel leefgebied en een potentiële vaste verblijfplaats verloren. Vervolgstappen zijn aan de orde.
- Tijdens het onderzoek is een verblijfplaats van steenmarters aangetroffen in een van de schuren. Vervolgstappen zijn aan de orde.
- In het projectgebied zijn nationaal beschermde zoogdieren met provinciale vrijstelling aangetroffen en te verwachten. In de voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.
- In het projectgebied zijn aan de kapschuur vijf gierzwaluwnestkasten aanwezig. Deze worden niet bewoond en andere nesten van gierzwaluw zijn niet aanwezig. Vervolgstappen voor gierzwaluw zijn niet aan de orde.
- In het projectgebied is één oude braakbal van kerkuil aangetroffen. In de kapschuur en overige schuren zijn geen sporen van bewoning door kerkuil aangetroffen. Omdat in het projectgebied ook geen waarnemingen bekend zijn en geen verse braakballen zijn aangetroffen, is kerkuil niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van kerkuil zijn niet aan de orde.
- Overige jaarrond beschermde nesten van vogels zijn in en direct rond het projectgebied niet aangetroffen en ook niet te verwachten.
- Het projectgebied is geschikt biotoop voor algemeen voorkomende tuin- en struweelvogels.
- Aan de zuidkant buiten het projectgebied is permanent oppervlaktewater aanwezig in de vorm van een oude rivierarm, die kan dienen als voortplantingsbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën. In het struweel en in donkere, vochtige hoekjes bij de gebouwen en schuren in het projectgebied is overwintering van deze soorten te verwachten. Omdat in de provincie Overijssel vrijstelling geldt voor deze soorten, zijn vervolgstappen niet aan de orde.
- Binnen het projectgebied zijn geen standplaatsen of vaste verblijfplaatsen van beschermde soorten van andere soortgroepen (flora, vissen, reptielen, insecten en ongewervelden) aangetroffen of te verwachten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor deze soorten niet aan de orde.

Houtopstanden

- Het projectgebied valt binnen de door de gemeente Deventer bepaalde grens van de bebouwde kom in het kader van de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen ten aanzien van in de wet natuurbescherming beschermde houtopstanden zijn dan ook niet aan de orde.

Advies en vervolgstappen

- Met een enkelvoudige AERIUS-berekening kunnen mogelijke effecten als gevolg van stikstof op Natura 2000-gebied uitgesloten of aangetoond worden.

- Wij adviseren om de groeiplaatsen met Japanse duizendknoop zo spoedig mogelijk geheel te verwijderen en de locatie op deze soort te monitoren.
- Voor het verwijderen van de vaste verblijfplaats van steenmarters en het leefgebied van de egel is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Onderdeel van een ontheffingsaanvraag zijn onder andere een ecologisch werkprotocol en een projectplan waarin onder andere mitigerende maatregelen zijn opgenomen.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen, dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van het project. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of nesten of eieren van broedvogels worden beschadigd of vernield, ongeacht de datum.
- Te allen tijde geldt de zorgplicht (Wnb artikel 1.11) waarin is vastgelegd dat nadelige gevolgen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Wij adviseren na te gaan welke gemeentelijke kapregels van toepassing zijn voor het kappen van het struweel en de bomen in het projectgebied.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Deventer wil het terrein aan de Kolkmansweg 5 te Schalkhaar opnieuw inrichten door het perceel om te vormen naar bouw kavels. Hiervoor worden de huidige opstallen gesloopt en een deel van het struweel en een aantal bomen gekapt. De exacte inrichting is nog niet bekend. Er wordt niet afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. Omdat uitvoering van dit project negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, is dit initiatief door Ecogroen getoetst aan het natuurbeschermingsrecht in voorliggende natuurtoets, bestaande uit een quickscan natuurtoets en soortgericht onderzoek.

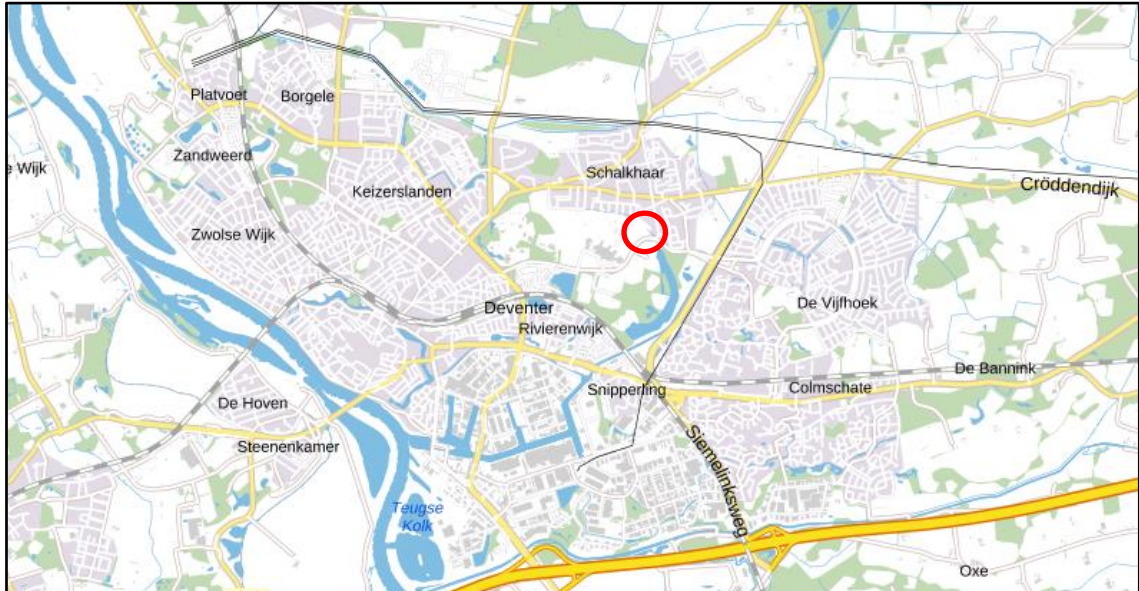
Deze natuurtoets wordt door de initiatiefnemer gebruikt als ecologische onderbouwing bij het bestemmingsplan. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden. Men krijgt met dit rapport inzicht in welke beschermde natuurwaarden in het projectgebied en directe omgeving aanwezig zijn en welke negatieve effecten er mogelijk optreden op deze natuurwaarden.

In paragraaf 1.2 gaan we in op de huidige situatie en de beoogde ontwikkeling. In hoofdstuk 2 is het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek beschreven. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Huidige situatie

Het projectgebied ligt aan de Kolkmansweg 5 aan de zuidkant van het dorp Schalkhaar en grenst aan weilanden (zie figuur 1.1 en 1.2). Ten zuiden van het projectgebied ligt op ongeveer 150 meter afstand de Douwelerkolk, een restant van een oude IJsselarm. De opstallen in het projectgebied bestaan uit schuren met in spouw uitgevoerde muren en grote roldeuren. Deze schuren hebben pannendaken. In één van de schuren was een kantoor gevestigd. Tevens staat er een kapschuur met metalen wanden en een metalen dak. De rest van het projectgebied bestaat uit verharding. Het projectgebied is omzoomd door struweel en bomen en heeft een oppervlakte van 4.330 m².

Figuur 1.1 In de rode cirkel ligt het projectgebied. Bron achtergrond: PDOK.

Figuur 1.2 De ligging van het projectgebied (rood omkaderd). Bron achtergrond: PDOK.

Voorgenomen ontwikkelingen

De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit de sloop van gesloten schuren, een open kapschuur, het verwijderen van de verharding en het kappen van een deel van het struweel en de bomen. Vervolgens wordt het projectgebied omgevormd naar bouwkevels.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. Dit rapport gaat in op de gebieds- en soortbescherming en houtopstanden.

Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen

van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan.

Houtopstanden (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend buiten de bebouwde kom, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Er geldt een verbod op de kap als het voornemen daartoe niet (maximaal een jaar en minimaal een maand) vooraf is gemeld bij bevoegd gezag. Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant. De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Provinciale staten kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) gevelde opstand stond.

2.2 Onderzoeksmethode

Quickscan natuurtoets

De quickscan natuurtoets is gebaseerd op literatuur- en veldonderzoek. Het literatuuronderzoek bestaat uit een raadpleging (2 april 2020) van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD 2020). Bij raadpleging van de NDFD is gekeken naar verspreidingsgegevens van de afgelopen vijf jaar. Ook is bepaald of het projectgebied in de nabijheid van Natura 2000-gebieden ligt (Gebiedendatabase Natura 2000).

Het veldbezoek is uitgevoerd op 3 april 2020 (bewolkt, droog, weinig wind en 10 °C). Het projectgebied en de directe omgeving zijn onderzocht door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan (mogelijk) aanwezige beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. De schuren zijn aan de buitenkant onderzocht op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen. In de schuren is gelet op het mogelijk voorkomen van steenmarter. Bomen en struweel in het projectgebied en de directe omgeving zijn onderzocht op mogelijke verblijfplaatsen van beschermde zoogdieren en broedvogels (met jaarrond beschermde nesten). Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke (mogelijk) negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden.

Aanvullend onderzoek naar gierzwaluw

Het gierzwaluwonderzoek is vormgegeven conform het Kennisdokument Gierzwaluw (BIJ12 2017b). Het kennisdocument schrijft voor dat aan- of afwezigheid van broedende gierzwaluwen kan worden aangetoond door minimaal drie inventarisatieronden uit te voeren in de periode van 15 mei tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli. De bezoeken zijn gebracht tijdens de avondschemering, wanneer foeragerende gierzwaluwen terugkeren naar het nest. Tijdens de bezoeken zijn nestplaatsen van gierzwaluw geïnventariseerd aan de hand van in- en uitvliegende vogels, gierzwaluwen die vanuit hun nestplaats roepen en overig nestindicerend gedrag. Tijdens het onderzoek is tevens gebruik gemaakt van het afspele van 'giergeluiden' van gierzwaluwen. Oudervogels en hun jongen die in de

bebouwing aanwezig zijn, reageren hierop en geven daarmee hun broedplaatsen prijs. Dit deel van het onderzoek heeft plaatsgevonden in de zomer van 2020 en is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Op 9 juni en 10 juli was dat voorafgaand aan het vleermuisonderzoek. In tabel 2.1 is een overzicht van de inventarisatiemomenten weergegeven.

Tabel 2.1 *Overzicht inventarisatiemomenten gierzwaluw.*

Datum	Tijdstip	Weersomstandigheden
09-06-2020	20:30 – 22:00 uur	Droog, windstil, bewolkt, 16 °C
24-06-2020	20:00 – 22:45 uur	Droog, windstil, helder, 24 °C
10-07-2020	21:00 – 22:00 uur	Droog, weinig wind, licht bewolkt, 13 °C

Aanvullend onderzoek naar vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is vormgegeven conform het landelijke vleermuisprotocol (NGB 2017). Omdat de aanwezigheid van laatvlieger niet uit te sluiten was, bestaat het onderzoek in dit geval uit vijf inventarisatiemomenten in de periode van 20 mei tot en met 1 oktober. Specifiek gaat het om drie nachtelijke bezoeken in de periode mei-half juli (2020) gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus tot eind september (2020) gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen van groepjes vleermuizen. Bij de onderzoeken is gebruikgemaakt van batdetectors met de mogelijkheid om opnamen te maken, zoals de Pettersson D240x, de M500 en de Echometer Touch 2. Deze onderzoeken hebben plaatsgevonden onder gunstige weersomstandigheden (droog, geen harde wind, minimaal 11 °C). De bezoeken zijn gebracht in de schemering, wanneer vleermuizen in en uit de verblijfplaats vliegen. De bezoeken van 9 juni en 7 juli sloten aan op het avondbezoek voor gierzwaluwen. Vanwege de geringe omvang van het projectgebied zijn de onderzoeken uitgevoerd door één ecooloog van Ecogroen. In tabel 2.2 is een overzicht opgenomen van de inventarisatiemomenten.

Tabel 2.2 *Overzicht inventarisatiemomenten vleermuizen.*

Datum	Tijdstip	Weersomstandigheden
09-06-2020	22:00 – 00:00 uur	Droog, windstil, bewolkt, 16 °C
07-07-2020	03:15 – 05:15 uur	Droog, windstil, helder, 11 °C
10-07-2020	22:00 – 00:00 uur	Droog, weinig wind, licht bewolkt, 13 °C
22-08-2020	20:45 – 23:00 uur	Droog, weinig wind, bewolkt, 17 °C
13-09-2020	05:00 – 07:00 uur	Droog, weinig wind, helder, 12 °C

Aanvullend onderzoek naar steenmarter en egel

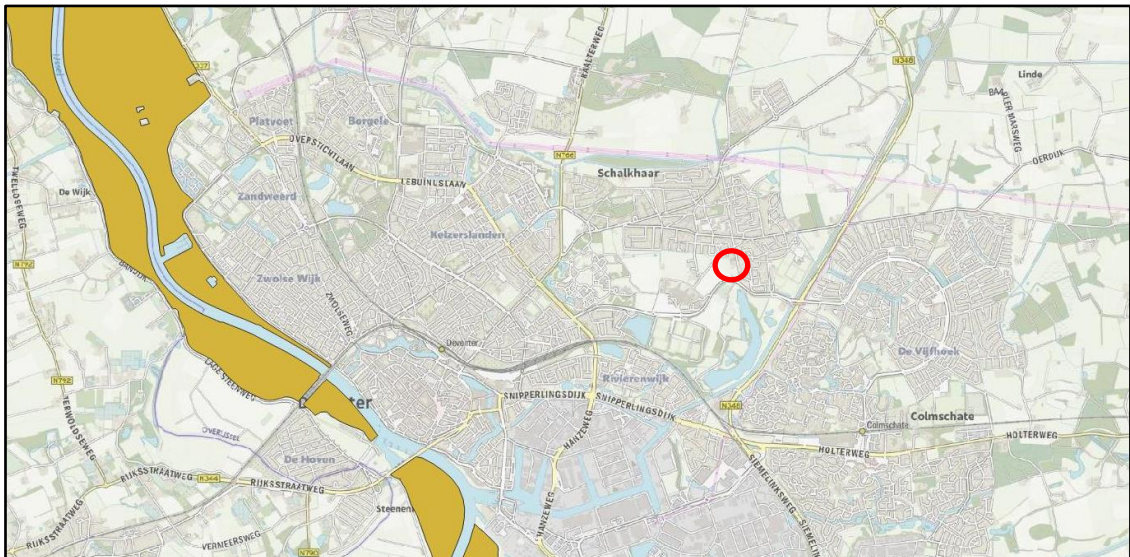
Het onderzoek naar steenmarter en egel heeft plaatsgevonden tijdens het gierzwaluw- en vleermuisonderzoek en bestaat uit zichtwaarnemingen van deze dieren in het projectgebied.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het projectgebied bevindt zich op ongeveer 3 kilometer van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken (Vogelrichtlijngebied) (zie figuur 3.1). Gezien de afstand en de tussenliggende bebouwing en infrastructuur zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Rijntakken en andere Natura 2000-gebieden bij voorbaat uitgesloten, met uitzondering van stikstof.

Stikstofdepositie kan op een dergelijke afstand mogelijk negatieve effecten hebben op stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten die hiervoor gevoelig zijn. Eventuele negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van stikstof bij uitvoering van de voorgenomen ontwikkelingen zijn alleen uit te sluiten middels het uitvoeren van een AERIUS-berekening.

Figuur 3.1 Ligging van het projectgebied (in de rode cirkel) ten opzichte van het Natura 2000-gebieden Rijntakken (gele vlak). Bron achtergrond: AERIUS.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtstbijzijnde NNN gebied is het Wechelerveld en ligt op circa 1500 meter afstand van het projectgebied. Omdat er bovendien geen bestemmingswijziging aan de orde is, is nadere toetsing aan het NNN niet aan de orde. Vervolgstappen ten aanzien van het NNN zijn niet noodzakelijk.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wnb beschermde plantensoorten aangetroffen. Ook zijn er geen planten aanwezig van de operationele lijst beschermde soorten van de gemeente Deventer (Lam 2017, 2019). Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFD 2020) worden deze soorten ook niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van flora zijn niet aan de orde.

Invasieve plantensoorten

In het projectgebied is over een zone van 4 meter breed langs de zuidrand van het projectgebied de invasieve exotische plantensoort Japanse duizendknoop aangetroffen. Japanse duizendknoop is een sterk en diep wortelende plant die zeer moeilijk te verwijderen is. Wij adviseren om deze groeiplaatsen zo spoedig mogelijk geheel te verwijderen en de locatie te monitoren. Anders bestaat de kans dat de soort zich over het projectgebied verspreidt, zeker als door grond- en graafwerkzaamheden grond wordt verplaatst of terrein lang braak ligt. Zie voor de locatie van de invasieve plantensoort figuur 4.1.

Figuur 4.1 Locaties met de invasieve plantensoorten Japanse duizendknoop in groene vlakken weergegeven. Bron achtergrond PDOK.

4.2 Zoogdieren

Zoogdieren van de Habitatrichtlijn en Verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5)

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

In het projectgebied zijn schuren aanwezig. Langs de rand van het projectgebied zijn bomen aanwezig. Tijdens het veldbezoek van de quickscan natuurtoets is vastgesteld dat in de schuren potentiële verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) van vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) aanwezig zijn in de spouwmuren, achter boeiboorden en onder de dakpannen aan de gevelzijde in de schuren. Geschikte invliegopeningen naar de spouw bestaan uit open stootvoegen. Daarom is in de zomerperiode van 2020 (zie tabel 2.2) aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing.

Tijdens het veldbezoek in het kader van de quickscan natuurtoets zijn de bomen in het projectgebied onderzocht op holen, gaten en loszittende bast die kunnen dienen als verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen) voor vleermuizen. In het projectgebied bevinden zich geen bomen met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Door uitvoering van voorgenomen kap van de bomen gaan geen verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen) van vleermuizen verloren.

Tijdens het in 2020 uitgevoerde aanvullend onderzoek zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Uitvoering van het project heeft derhalve geen negatief effect op dergelijke verblijfplaatsen. Vervolgstappen ten behoeve van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Foerageergebieden en vliegroutes

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat het projectgebied geschikt foerageergebied voor vleermuizen bevat langs de bos- en struweelranden van het projectgebied. Door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden gaan mogelijk foerageergebieden verloren. In de directe omgeving buiten het projectgebied zijn ook geschikte foerageergebieden aanwezig in de vorm van bos- en struweelranden, rondom solitaire bomen en boven oppervlaktewater. Door uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden gaat geen onmisbaar foerageergebied verloren, waardoor vervolgstappen niet aan de orde zijn.

Uit de quickscan natuurtoets blijkt tevens dat er mogelijke vliegroutes aanwezig zijn in de vorm van lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en bos- en struweelranden. In het projectgebied gaat de omzomende rand met struweel en bomen verloren, waardoor mogelijk vliegroutes worden aangetast. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieve vliegroutes als uitwijkmogelijkheid aanwezig. Vervolgstappen voor onmisbare foerageergebieden en vliegroutes zijn daardoor niet aan de orde.

Overige zoogdieren van de Habitatrictlijn en Verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5)

Overige beschermde soorten van de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van overige zoogdieren die zijn beschermd volgens de Habitatrictlijn en de verdragen van Bern en Bonn zijn niet aan de orde.

Andere zoogdiersoorten (Wnb art 3.10, niet vrijgesteld in de provincie Overijssel)

Egel

Voor de beschermde egel geldt in de provincie Overijssel geen vrijstelling meer (Provincie Overijssel 2019). In het projectgebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend uit de NDFP (NDFP 2020). Tijdens het veldbezoek zijn geen egels aangetroffen.

Het functioneel leefgebied van egel bestaat uit vaste voortplantings- en rustplaatsen (functies van het leefgebied) en foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen in de vorm van voortplantings- en rustplaatsen worden gevonden onder struiken en bosschages, in composthopen, takkenhopen en houtwallen. Foerageergebied bestaat uit braakliggende terreinen, dichte begroeiingen, extensief beweede percelen, natuurgrasland, parken en tuinen.

Het struweel en de bomen aan de rand van het projectgebied vormen optimaal geschikt foerageergebied voor de egel. De takkenhoop (zie figuur 4.2) vormt potentieel een verblijfplaats, deze blijft behouden. Met de uitvoering van voorgenomen werkzaamheden verdwijnt een deel van de zone met struweel en bomen, waardoor een deel van het optimaal foerageergebied voor de egel verdwijnen. In de directe omgeving zijn niet voldoende alternatieve geschikte foerageergebieden en verblijfplaatsen aanwezig. Dit maakt het in het projectgebied aanwezige leefgebied essentieel. Met de voorgenomen werkzaamheden gaat essentieel leefgebied verloren. Ook kunnen onbedoeld dieren worden gedood. Dit is in overtreding van artikel 3.10, lid 1 van de Wet natuurbescherming. Voor egel geldt in de provincie Overijssel geen vrijstelling (Provincie Overijssel 2019). Het indienen van een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen is daarom noodzakelijk. Het aanleggen van struweel, ruigte en egelverblijven in de nieuwe situatie en het werken buiten de kwetsbare periode van egel zijn enkele maatregelen die moeten worden vastgelegd in een projectplan en een ecologisch werkprotocol.

Figuur 4.2 De takkenhoop in het projectgebied. Foto: Arno Kuipers, Ecogroen.

Steenmarter

Het projectgebied bevat potentieel leefgebied van steenmarter in de vorm van ruigte en struweel. Daarnaast bevat te bebouwing openingen waardoor steenmarters naar binnen kunnen. Tijdens de aanvullende nachtelijke veldbezoeken is daarom ook gelet op de aanwezigheid van deze soort in het projectgebied.

De steenmarter is tijdens drie veldbezoeken waargenomen, namelijk op 9 juni, 7 juli en 10 juli 2020 (zie figuur 4.3). Er bevindt zich een verblijfplaats van steenmarters in het dak onder de eerste nokpan van een van de schuren (zie figuur 4.4).

In het projectgebied is essentieel leefgebied aanwezig in de vorm van voortplantingsplaatsen en foerageergebied. In de omgeving van het projectgebied is optimaal geschikt leefgebied aanwezig in lijnvormige structuurrijke bermen en struweel.

Figuur 4.3 De locaties van waarnemingen van steenmarters (gele stippen). Het verblijf van een steenmarter bevindt zich bij de gele stip in het gebouw (grijze vlak). Bron: PDOK.

Figuur 4.4 De zwarte pijl geeft aan waar de verblijfplaats van steenmarters zich bevindt: In het gat bij de eerste nokpan en onderliggende dakpannen. Inzet: uitsnede van video still opname smartphone van steenmarter bij verblijfplaats op 7 juli 2020. Bron foto's: Bastiaan Tolkamp, Ecogroen.

Bij de voorgenomen ontwikkeling gaan vaste voortplantings- en/of rustplaatsen en foerageergebied van steenmarter verloren. Ook kunnen onbedoeld dieren worden gedood. Dit is in overtreding van artikel 3.10, lid 1 van de Wet natuurbescherming. Voor steenmarter geldt in de provincie Overijssel geen vrijstelling (Provincie Overijssel 2019). Dat houdt in dat het verboden is vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren opzettelijk te beschadigen of vernielen. Alleen met een door de provincie goedgekeurd steenmarterbeheerplan mogen dergelijke maatregelen zonder ontheffing worden uitgevoerd. Gemeente Deventer heeft geen steenmarterbeheerplan. Het indienen van een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming en het nemen van mitigerende maatregelen is daarom noodzakelijk. Het aanleggen van struweel, ruigte en marterverblijven in de nieuwe situatie en het werken buiten de kwetsbare periode van steenmarter zijn enkele maatregelen die moeten worden vastgelegd in een projectplan en een ecologisch werkprotocol.

Overige andere zoogdiersoorten (Wnb art 3.10, niet vrijgesteld in de provincie Overijssel)

Overige beschermde zoogdieren (zoals kleine marterachtigen) zijn op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2020) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van deze en andere beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling zijn niet aan de orde.

Andere zoogdiersoorten (Wnb art 3.10), vrijgesteld in de provincie Overijssel

In het projectgebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere veldmuis en huisspitsmuis.

Bij de voorgenomen activiteiten kunnen enkele exemplaren van deze zoogdieren verstoord worden. Verstoring van zoogdieren in deze categorie is geen overtreding. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Echter geldt te allen tijde de zorgplicht (Wnb artikel 1.11).

4.3 Broedvogels

Van veel broedvogels zijn nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Gierzwaluw

De gierzwaluw maakt gebruik van wegkruipmogelijkheden onder dakpannen of andere spleten of kieren in dakconstructies. Ook maken gierzwaluwen gebruik van speciale gierzwaluwnestkasten. Aan de kapschuur in het projectgebied hangen vijf gierzwaluwnestkasten. Deze zijn niet opgehangen in het kader van compensatie voor deze soort. In bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) zijn geen waarnemingen bekend van gierzwaluw in en direct rondom het projectgebied. Door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden verdwijnen de vijf gierzwaluwkasten. Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat de kasten niet bewoond zijn door gierzwaluw en ook geen andere nestplaatsen aanwezig zijn in het projectgebied. Het voorgenomen initiatief heeft derhalve geen negatief effect op jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen, waardoor vervolgstappen niet aan de orde zijn.

Huismus

Huismussen maken gebruik van nest- en rustplaatsen onder dakpannen. In het projectgebied zijn gebouwen en schuren aanwezig met pannendaken met potentiële nest- en rustplaatsen voor huismus. Tijdens het veldbezoek van de quickscan natuurtoets, in de optimale tijd voor huismus, en tijdens de aanvullende onderzoeken zijn geen huismussen aangetroffen. Er zijn geen bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) bekend van huismus in en in de directe omgeving van het projectgebied. Op basis van het onderzoek en de bekende verspreidingsgegevens wordt de aanwezigheid van nest- en rustplaatsen van huismus uitgesloten. Negatieve effecten op nest- en rustplaatsen van huismus ten gevolge van de uitvoering van voorgenomen werkzaamheden zijn niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van nest- en rustplaatsen van huismus zijn niet aan de orde.

Kerkuil

In het projectgebied zou de kapschuur een geschikte roestplek van kerkuil kunnen vormen. In de zuidoosthoek van het projectgebied is tijdens het veldbezoek van de quickscan natuurtoets één braakbal van minstens een half jaar oud van de kerkuil aangetroffen. Deze is buiten op de grond gevonden, in de struweelrand op afstand van de schuren. Onder de kapschuur en in andere schuren zijn geen braakballen of andere sporen zoals uitwerpselen gevonden. Tijdens de aanvullende onderzoeken zijn geen waarnemingen van kerkuil gedaan of verse braakballen gevonden. Er zijn geen bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020; Uilenwerkgroep De IJsselstreek) bekend van kerkuil in en direct rondom het projectgebied. Gezien het ontbreken van waarnemingen en recente sporen wordt aangenomen dat de kapschuur en overige bebouwing niet in gebruik is als roestplaats. Aanwezigheid van kerkuil is niet te verwachten in het projectgebied. Vervolgstappen ten aanzien van kerkuil zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Overige broedvogels waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, worden op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) in het projectgebied niet verwacht. Wezenlijke negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten zijn daarom niet aan de orde. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten in het onderzoeksgebied zijn dan ook niet aan de orde.

Overige broedvogels

Het projectgebied is geschikt als broedbiotoop voor struweel- en tuinvogels zoals merel, roodborst, zwartkop, houtduif, Turkse tortel, wilde eend en koolmees.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half maart en half oktober adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif, Turkse tortel en wilde eend aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

4.4 Amfibieën

Amfibieën van de Habitatrichtlijn en Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën (zonder provinciale vrijstelling)

In (de omgeving van) het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën in deze categorie. Op basis van het veldbezoek, bekende verspreidingsgegevens, expert judgement en de aard van de voorgenomen ontwikkelingen zijn negatieve effecten op voortplantings- en overwinteringsplaatsen van beschermde amfibieën (zonder provinciale vrijstelling) niet te verwachten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde amfibieën met provinciale vrijstelling

Ten zuiden van het projectgebied is permanent oppervlaktewater aanwezig (Douwelerkolk) in de vorm van oude rivierarm, die kan dienen als voortplantingsbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën (zoals kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker). In het struweel in het projectgebied en vochtige hoekjes in en bij de gebouwen en schuren is overwintering van deze soorten te verwachten.

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt in het projectgebied het struweel verwijderd en de gebouwen en schuren worden gesloopt. Door uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden wordt eventueel het winterbiotoop beschadigd en kunnen enkele exemplaren van algemene amfibieën geschaad worden bij werkzaamheden gedurende de late herfst en winter. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming voor algemene amfibieën, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is. Bij uitvoering van de werkzaamheden is echter wel de zorgplicht van belang (Wnb artikel 1.11).

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2020) wordt in het projectgebied en in de directe omgeving daarvan geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige soortgroepen (reptielen, vissen en ongewervelden).

5. Houtopstanden

De Wet natuurbescherming regelt ook de bescherming van houtopstanden. Er is sprake van een houtopstand als de te kappen oppervlakte groter is dan 1.000 m² (bos, houtwal, singel) of het betreft bomen in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Indien bij een project bomen moeten wijken dan kun je in Nederland te maken krijgen met regelgeving van drie overheidsniveaus:

1. Rijk (Wnb)
2. Provincie (Wnb)
3. Gemeente (gemeentelijke kapregels).

Allereerst moet worden bepaald of een houtopstand binnen of buiten de bebouwde kom ligt. Dit is afhankelijk of de betreffende gemeente de grens van de bebouwde kom voor de Wet natuurbescherming vastgelegd heeft (of voorheen de grens bebouwde kom in het kader van de Boswet).

De gemeente Deventer heeft in 2014 (Gemeente Deventer 2014) de grens van de bebouwde kom in het kader van de Boswet vastgelegd. Het projectgebied ligt binnen de bepaalde grens voor de bebouwde kom in het kader van de Wet natuurbescherming. Hiermee vervallen de regels van de Wnb-houtopstanden en gelden de gemeentelijk kapregels.

Wij adviseren voor het kappen van het struweel en de bomen langs de rand van het projectgebied de gemeentelijke kapregels na te gaan. Het nagaan van gemeentelijk kapregels valt buiten de scope van onderliggende quickscan. In een notitie gemeentelijk kapregels voor herontwikkeling van Kolkmansweg 5 kan worden uitgezocht welke kapregels in de gemeente Deventer van toepassing zijn voor onderliggend project.

6. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 2017b. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 2017c. Kennisdocument Huisemus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 2017d. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

Gemeente Deventer 2014. Nota voor burgemeester en wethouders. Onderwerp: bebouwde-komgrenzen. Notanummer 2014-000659.

Lam, E. (2017). Aspecten met betrekking tot het laten doen van een Natuurtoets. Beleidsadvies Ecologie 2011: 14. Gemeente Deventer.

Lam, E. (2019). Operationele lijst beschermde planten. Besluit B&W 19 maart 2019 Gemeente Deventer.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2017). Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Internet

AERIUS (2020). Handleiding AERIUS: <https://www.aerius.nl/nl/manuals/calculator>.

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).

NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>) geraadpleegd op 2 april 2020).

Provincie Overijssel 2019. (Lijst van nationaal beschermde soorten, http://www.overijssel.nl/publish/pages/163396/lijst_nationaal_beschermde_soorten.pdf).

SOVON.nl (website met soortinformatie over vogels).

Zoogdierenvereniging.nl. (Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren).

